

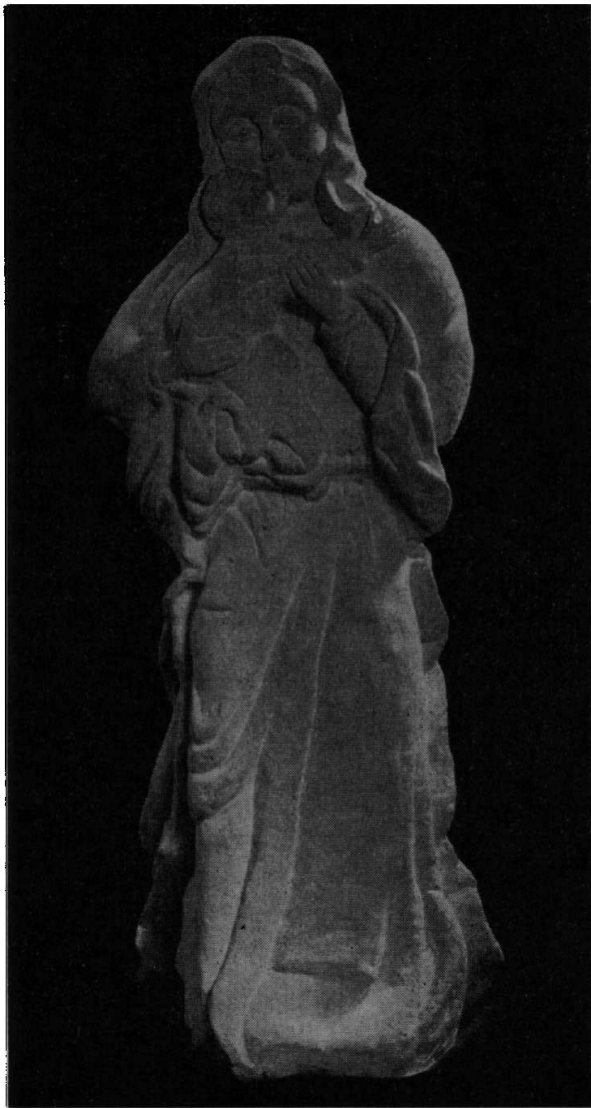
MAARJAMAA

EESTI KATOLIIKLASTE RINGKIRI

Nr. 1

I aastakäik

Võidupühal 1961

Eesti Madonna

Laine Pika - Wilbers

Ave regina

Tere Taeva Kuninganna,
inglitele käskijanna,
tere, värav Sa ja algus
kellest ilmal tõusis Valgus!
Rõõmustele, Neitsi aulik,
kõigist Sina oled kaunim!
Sina, kellel arm ja ilu,
poega Kristust meile palu!

* *

PALVESIDE

Kui palju vanu ja armsaid sidemeid on pagulusaastate jooksul katkenud! Nii mõnestki sõbrast, sugulasest või heast tuttavast pole enam ammu midagi kuulnud.

Ka meie „oma leht“ ei saa seda lünka päriselt täita, kuid teeb, mida suudab ja esineb kohe ilmudes ettepanekuga: astugem palvesidemesse! Paljudes paikades tähistatakse keskpäeva „Issanda ingli“ kellahelinaga või siis ka sireeniga. Kas ei oleks see sobiv silmapilk, et hetkeks seisatuda ja pilku pöörata sinnapoole, kust meile tuleb jõud ja valgus?

Lisame oma esimesele ringkirjale palvesedeli sooviga, et see palve meid igal keskpäeval Jumalaga ja omavahel ühendaks.

Miks just „Maarjamaa“?

Nimetus „Maarjamaa“ on kõigile eestlastele — ka mitte-katoliiklastele — tuttav, kodune ja armaski. Kuid kes tunneb selle algupära? Kes teab, et sellal veel tundmatute piiridega misjonipõld juba XIII sajandi alguses pidulikult Jumalaema kaitse alla seati? Et meie maale, paralleelselt „Poja maale“ Palestiinas, kõrgeima kirikliku võimu poolt — kontsiil ja paavst — kinnitati nimeks „terra Matris“, „Ema maa“? Kes teab jutustada ajast, mil püha Frantsiskuse ja Dominikuse lihtsad pojad meie maale tulid, paljasjalgsed mehed, kes ei kartnud ei kuradit ega parunit, vaid külast külla, talust tallu rändasid, et Taaramaast Maarjamaad teha? Kuidas Neitsi Maarja sõna: „Vaata, olen Issanda piiga!“ nende suust karmi Põhjala poegadele ja tütardele hoopis uue maailma avas? Kes tunneb aega, mil tema puhas kuju esimest korda eestlaste südameisse asus? Kus surevale emakesele ei osatud soovida paremat, kui

„süda Jeesuse süleje,
käed Maarja kädeje“?

Kui kellelegi jutustada, et õige kristlane Jumala sõna aus peab, Teda kiidab, Tema tahtmist täidab, alandlik on jne., saab see inimene parimal juhul täieliku loetelu ristiinimese voorustest. Jumal tegi teisiti; Tema ei andnud meile loetelu, vaid kristliku täiuslikkuse elava kehastuse: Neitsi Maarja. Jah, Tema seadis kõigi silmade ette elava pildi; kui mõtleme näiteks selle peale, kuidas Maarja „pidas kõik need sõnad oma südames“ (Lk. 2, 51), heliseb samal ajal meie kõrvus tema kiidupalve: „Mu hing ülistab Issandat!“ — aga ka: „Mulle sündigu sinu sõna järgi!“ (Lk. 1, 46 ja 1, 38); sealsamas loidab meie ees noore tütarlapse sajakilomeetriline teekond üle mäeharjade sugulase Eliisabeti abistamiseks ja palju muudki veel, mis Pühast Vaimust valgustatud mehed on temast kirja pannud — kõik see elava tervikuna.

Kui ühel ristiinimesel kahtlus tekib, kas antud olukorras on õigem nii või teisiti toimida, annab põgus küsimus meie taevasele Emale peagu alati õige lahenduse: mis oleks Neitsi Maarja minu asemel teinud?

Kristlikud voorused — Jumala- ja ligimesearmastus, alandlikkus, vähenõudlikkus, abivalmidus — on harvaks jäänud, peame tihti ütleva. Sellepärast on palju kurvem kui sõna „Maarjamaa“ ajaloolise algupära mittetundmine üks teine tõsiasi: et Neitsi Maarja ise on eestlaste hulgas unustusse langenud. Või koguni troonilt tõugatud. Tema, kellest Jumal Püha Vaim on igaveseks lasknud kirja panna: „Vaata, nüüdsest peale kiidavad mind õndsaks kõik põlved!“ (Lk. 1, 48) Jah, just „kõik põlved“ ja sugugi mitte: „kõik põlved peale eestlaste“! Kas oleme troonilt tõuganud tema, meie parima abilise teel „Kristuse täisea“ poole? Tema, Maarjamaa Ema je Kuningatari? — Tõesti, näib nagu oleks sõna „Maarjamaa“ tänapäeval paljudele — õnnetuseks isegi luuletajatele — vaid tühjaks, õnnsalt helisevaks sõnakõlksuks.

Võibolla pole meie, Maarjamaa koguduse laialipillatud riismete hulgas suuri luuletajaid, heliloojaid ega kujureid, kes võiksid oma taevast ema surematute kunstiteoste läbi ülistada. Kuid see polegi nii tähtis. Tähtis on, et eestlased Neitsi Maarja oma südameis jälle sellele aukohale seaksid, mis temale Looja tahtmise järgi kuulub. Et sõna „Maarjamaa“ eestlaste suus oma täie kõla ja mõtte tagasi võidaks. Et Maarjamaa laste elu võtaks suuna, mille meie Ema meile kätte näitab: „Ole Issanda sulane — Issanda piiga!“

See olgu meie ühine siht ja palve.

* * *

„Õndsad olete teie, kui inimesed teid minu pärast solvavad ja taga kiusavad ja teist valesti kõiksugu paha räägivad. Rõõmutsege ja hõisake, sest suur on teie palk taevas; niisamuti kiusasid nad ju prohveteid, kes enne teid olid.“ (Matt. 5, 12)

Need sõnad ütles Jeesus oma avaliku tegevuse alguses. Aga ka hiljem rääkis Tema oma jüngritele tihti katsumistest, millest ükski kristlane mööda ei pääse. Ja Suurel Neljapäeval ütles Tema: „Pidage meeles see sõna, mis mina teile ütlesin: Sulane ei ole oma isandast suurem; kui nad mind on taga kiusanud, siis kiusavad nad ka teid.“ (Joh. 15, 20).

Sageli seisab Kirjas, et jüngrid ei saanud Issanda sõnadest sugugi mitte aru. Nii ka siis, kui Jeesus hakkas oma eelseisvast kannatamisest selgemini rääkima. „Siis võttis Peetrus Tema isepäinis, hakkas Teda noomima ja ütles: Jumal hoidku, Issand! Ei, seda ärgu sulle mitte sündigu!“ (Matt. 16, 22) Enne Jeesust olid kirjatundjad neile Messiasse hiilgusest rääkinud; kannatada? see oli neile nii vastumeelt, et nad ei tahtnud selle peale mõeldagi. Ka Jeesuse elu, jah, isegi Tema kartmatu surmaminek ei andnud neile ei veendumust ega jõudu: nad põgenesid Getsemani aiast.

Alles Püha Vaim tõi neile mõlemad: usu ja julguse. Hirmu pärast lukustatud ukсед paisati valla ja kui siis Peetrus oma esimese apostlijutluse pidas, „läks see neile südamesse“ (Ap. 2, 37). Ning veidi hiljem tulevad nad oma rahva kõrgeimast kohtukojast, „rõõmsad selle üle, et neid oli väärt arvatud kannatama teotust Jeesuse nime pärast“ (Ap. 5, 41).

Kas ka meie näitame seda rõõmu? Maailmas on meietagi Jumala vastu nurisejaid, virisejaid ja pea longulaskjaid. Võibolla just põgenilke hulgas. „Meie polnud ju midagi kurja teinud!“ — „Kui me oleksime vähemalt omastega kokku jäänud!“ — „Nüüd ei ole enam midagi parata!“ — need on uskmata inimeste lööklaused. Jeesus on teisiti. Tema ütleb: „Rõõmutsege ja hõisake!“ Meie kaotused — omaste surm või kaugelolek, raske elu võõra rahva seas — ei ole kerged. Ei seda eita Jeesus ega ükski Tema jünger. Võibolla on kristlase valu suuremgi kui pinnapealselt mõtleva pagana oma. Ärgem unustagem, et sellel rõõmul on üks tingimus: **Kristuse** pärast! Uskmatu, kes põgenes kodumaalt kas poliitilistel põhjustel või ka siis ainult raha või lõpuks lihtsalt oma naha päästmiseks, on õigusega kurb, peabki kurb olema. Kui meie aga tõesti Jeesuse jüngrid olime ja jumalavallatuse eest põgenesime, olgem rõõmsad, et meid on väärt arvatud kannatama teotust Jeesuse nime pärast!

* * *

Mis kasu on headel kurjadest? Seesama kasu, mis märtritel on taga-kiusajatest, mis kullatükil on viilist või haamreist, kasu, mis nisul on veskikividest, küpsevatel leibadel ahjust — nemad saavad küpseteks, tema põleb tühjaks. Ma küsin: mis kasu on headel kurjadest? Seesama, mis kullasepa sulatusahjus kullal õlgedest: õled saavad seal kindlasti otsa, kuld puhtaks.

PÜHA CAESARIUS († 542)

Kahekümne aasta eest.

Peetri ja Pauli kirik Tallinnas

1941. aasta Võidupüha oli Maarjamaa rahvale leinapäevaks: kümmed tuhanded polnud veel toibunud omaste küüditamise hoobist, paljudel seisis tee tundmatusse veel ees. Nende hulgas oli ka Eesti katoliku piiskop Eduard, kes heinakuu lõpul vahistati ja küüditati.

„Maarjamaa“ esimese numbri ilmumine ei toimu mitte juhuslikult selleks manitsevaks tähtpäevaks. Meie ei ütle: „kurvaks tähtpäevaks“, sest „märtrite veri on uute kristlaste seemneks“ Kristuse Kiriku esimestest päevadest saadik. Avaldame sel puhul ühe tolleaegse Tallinna koguduse liikme ülestähendusi nendest sündmustest.

„Kui algas Eestis ümberasumise aeg, siis asus preestreid, samuti meie koguduse liikmeid ümber Saksamaale. Paljud palusid, et ka piiskop lahkuks ja ka Saksa saatkond tegi temale ettepaneku. Ka minu abikaasa ja mina esinesime temale selle palvega. Piiskop vastas: tema olevat nii palju selles asjas Jumalat palunud, et Jumal seda teada annaks, kuidas toimida, ja tema olla Jumalalt tuntavalt vastust saanud: „Kus kari, seal karjanel!“

Ta jutustas juhtumisest, kuidas tema Saksa saatkonna pidevale pealekäimisele, paberitega ümberasumiseks saatkonda ilmuda, järele andnud. Ja kuidas tema siis kord oma paberid ja tunnistused võtnud, et saatkonda minna, aga enne sügavast südamest Jumalat palunud tee näitamiseks: kui see Jumala tahtmine on, et tema peab jääma oma koguduse juure, siis nurjugu see Saksa saatkonda minek. See oli päris ime: kui tema jõudis sinna ja oma pabereid-tunnistusi taskust võtma hakkas, ei leidnud ta oma tunnistusi mitte. Ja kiriklasse tagasi minnes olid tema paberid kirjutuslaual. „Mina ei läinud enam tagasi saatkonda; olin oma vastuse Jumalalt saanud.“ Ja ütles meile: „Olge rahulikud, olen selles suhtes palju Jumalat palunud, olgu kõiges Jumala tahtmine; ärgu katsugu keegi mind enam mõjutada.“ Ütles, et tema paater N. ga selles asjas palju rääkind on ja et ka paater N. jääb kohale. Kurb tunne on, kui meenub piiskopi vahistamine. See oli neljapäeva hommikul peale püha missat, kui läksin piiskopi ruumidesse, et võtta temalt pühapäeva jutluse tõlkimiseks. (Toim. märkus: olgugi et ta küllalt hästi eesti keelt valdas, laskis ta oma jutlused alati ühel eestlasel tõlkida). Piiskop ajas veel mõned sõnad juttu, mis puudutas kirikla olukorda. Temal oli küllalt raske, sest nunnad ei valdanud peale poola keele teisi keeli; nii tuli ka minul paljudes olukordades abiks olla. Ja see neljapäevane päev oli viimane kord, kui piiskop Profittlich mulle käe ulatas jumalaga jättes. Neljapäeva õhtul tõlkis minu mees jutluse. Alati katsus minu abikaasa kiiresti jutlusi tõlkida, et piiskopil oleks võimalust ja aega süveneda jutlusesse.

Reede hommikul, kui läksin pühale missale ja et ka jutlust ära anda, tulid mulle nunnad juba kiriku õues nuttes vastu ja seletasid, et piiskop olevat vahistatud. Kirikla olla öösel ümber piiratud ja mitu tundi olla läbiotsimine kestnud. Väikse kohvrikesega olla lubatud temal esemeid kaasa võtta. Piiskop olla eriliselt rahulik olnud vahistamise puhul (T. m.: teda oli hoiatatud eelseisva vahistamise eest, kuid ta tahtis Peetri ja Pauli pühäl — tema piiskopikiriku patroonid — veel ise oma kirikus jumalateenistust pidada.), aga olla palunud luba, enne veel kord kiriku minna. Tema soovile olla vastu tulnud ja ta on astunud kirikusse 7 relvastatud NKVD saatel, nende hulgas ka mõned juudid. Kõigil olnud revolvrud käes laskevalmis. Nii olla tema põlvili palves olnud ja teda pole keegi eksitanud. (T. m.: sellesama altari ees oli ta piiskopiks pühitsetud.) Ka nunnad olnud kirikus ja kui piiskop oli palve lõpetanud, pöördunud ta nunnade poole, et neid veel õnnistada; siis olevat revolvri otsad pööratud piiskopi suunas ja mõnel neist 7 vahistajast olnud ainult pilkemuie huulil. Nii algas piiskop Profittlich reedel enne päikese tõusu oma Kolgata teekonda.

Tolle jutluse, mille viisin tõlgitult, luges paater N. pühapäeval ette ja ütles kogudusele kirikus: „See on piiskop Profittlich'i viimane jutlus, aga ta ei saa seda ise ette kanda, ta sai vahistatud.“ Loomulik, et rahvas kuulas seda pisarsilmil. — Nii algas piiskop Profittlich'i teekond: kui kurjategija viidi tema seitsme relvastatud NKVD vahel meilt ära teadmatusse.“

M. M.

Meie, Maarjamaa katoliiklased, tohime kindlasti uhked olla sellele heale karjasele, kes Ulina Karjase eeskuju järgides oma elu karja eest jättis. Juba 20 pikka aastat puuduvad usaldusväärsed teated temast: kuid lootkem ja palvetagem, et meie armas ülemkarjane oma maise teekonna lõpuni Jumala tahtmise täitmisel kindlaks jääb!

Rahvatarkuse varasalvest

Tark sõdlb sõnadega,

rumal rusikaga. Simuna

Rõõm ja mure kaksikvennad. Märjamaa

Rooste sööb rauda,

kurvastus südant. Viru-Nigula

Kes kõik magusad maitseb,

see kõik kibedad kannatab. Väike-Maarja

Ükski öö ei ole ilma täheta. Märjamaa

Mure võtab une,

hale võtab ilu. Häädemeeste

Rõõm on rahu tütar. Muhu

Vaev teeb vanaks

ja mure mustaks. Läänemaa

LAURITSI KIRIK

Paganuse ajal tulnud keegi Laurits Kuusalusse ristiuskule wälja laotama. Kuusalus elanud ainult paganaid. Laurits alanud ometi julget tööd. Pea saanudki ta ju mõne inimese ristiuskule pöörduda.

Lauritsil tahtmine untele ristiinimestele kirikut ehitada. Laurits oskab niisama hästi ristiuskule kuulutada kui kirikut ehitada. Hakkab agaralt ehitama: ise meistriks, uued ristiinimesed töölisteks. Ehitawad suure waewaga seitse aastat ühte järke. Küll tööle palju takistusi, aga Laurits ja ta abilised järele ei jäta.

Wiimaks walmib Kuusalusse nägus kirik. Seni paganad ehitust wagusalt pealt waadanud. Lasewad Lauritsi oma tahtmise järele talitada. Kui aga uus kirik walmis, tulewad Lauritsile hädapäewad. Paganad sammuwad Lauritsi juurde, seletawad: „Sa oled kiriku meie maa peale ehitanud — kirik meie päralt!“

Ei Laurits taha anda. Ehitaja küsima: „Mida te kirikuga teete?“

Paganad naerdes wasta: „Mida me teeme? Austame seal oma jumalaid ja ohwerdame neile!“

Lauritsil aru käes: Kuusalu paganad tahawad püha koda ebajumalate templiks teha. Lauritsi süda tilgub werd selle peale mõteldes. Paganad ei anna järele. Nõuawad kiriku tinigimata enestele. Laurits waidleb paganatega mõnda aega, aga asjata kõik.

Wiimaks paganad ütleva: „Ainult siis jätame su ehituse selleks, milleks sa ta ehitanud, kui sa enese lased ära põletada!“

Paganad kindlad, et Laurits selle ettepanekuga kokku ei lepi.

Laurits aga wasta: „Hea meelega lasen enese ära põletada, kui kirik jääb seisma!“

Eks Kuusalu paganad wõtagi Lauritsit kinni ja hakka teda ära põletama. Wiivad ristiuskule kuulutaja kirikust pool wersta eemale praeguse Kuusula küla wäljale suure, laia kiwi juurde. Sinna weawad koormate kaupa halgusid kokku. Halgude peale säetakse Laurits, pistetakse haluriidale tuli otsa. Laurits küpsetatakse elusalt ära. Paganad kimsendawad ja karjuwad tuleriida ümber, kui Laurits paludes leekide ohwriks saab.

Kiwi, mille otsas Laurits põletatud, praegu alles Kuusalu wäljal näha. Lauritsi mälestuseks kiwile iseäralikud märgid sisse raiutud.

Lauritsi tuhk wiidud Kuusalust Rooma. Paawst matnud kirikuehitaja põrmu seal suure auga maha.

Laurits põletatud Lauritsi päewal ära. Lauritsi põletamise päewast peale hakatud põletamise päewa Lauritsi päewaks hüüdma ja seda päewa pühaks pidama. Ristiuskule preestrid seletanud, et sel päewal ei tohi tuld teha, muidu wihastub Laurits, kelle nime peale sest ajast saadik kirikut hüütud. Üks Kuusalu õpetaja unustanud korra selle keelu: teinud kööki suure tule üles. Aga kohe ilmunud karistus Lauritsi poolt, keda Taewataat tulewalitsejaks määranud. Weel selsamal päewal ilmunud piksepilw; wälk löönud kiriku torni sisse. Mõne tunniga saanud kena kirik tuhahunnikuks. Kõik karistus Lauritsilt, et paremini sel päewal tule tegemise eest ei hoitud. Kogudus pidanud suure kuluga uue kiriku üles ehitama. Ehitamine edenenuid nüüd ometi hõlpsamini, sest kogu kogudus kuulunud ju ristiuskule. Uuesti ehitatud kirikule antud uus nimi: „Kuusalu kirik“. Mitmed ometi hüüawad Kuusalu kirikut weel Lauritsi kirikuks. Igatahes pühitsetakse Lauritsi päewa weel meie ajal Kuusalus.

Kuusalugi kiriku peal hingab weel seesama wanne, mille paganad Lauritsi kiriku peale pannud: „Kui Lauritsi päewal seitse wenda mustakõrwi ruunadega kirikusse sõidab, wajub kirik kõige täiega maa alla; ainult lipuwarda ots jääb wälja paistma ja sellest lipuwarda otsast kostab iga uue aasta õhtul kella hääle ülesse!“

Korra läinud seitse wenda Lauritsi päewal jala Kuusalu kirikusse. Kohe hakanud kirik paukuma ja pragisema. Kirikulised jooksnud rutuga kirikust wälja. Kirik ei wajunud ometi maa alla, sest et wande tinigimisi täiesti ei täidetud.

M. J. Eisen'i järgi

Saateks „Maarjamaale“

Kellelgi ei õnnestu elada siin maailmas täiesti üksinda. Ka siis mitte, kui tal väliste tunnusmärkide järgi otsustades „enam kedagi ei ole“ või kui ta end ise oma algatusel ühiskonnast lahti ütleb. Sündmused ning olud, mis ta elu piiravad, puudutavad ka teisi, ja mõtted, soovid, kartused või teod, millega ta neile vastab või vastu astub, jätavad jälgi — temas endas, ja väljaspool teda, mõnikord palju kaugemalgi kui ta seda ise märkab. Tahes-tahmata moodustab igauhe isiklik elu tükikese inimkonna ajaloost.

Meie, kes usume, et Jumala käes on ajaloo võti, peame täie teadvusega elama neid aastaid, mis Issand meile kasutada annab. Meid ei ole loodud pealtvaatajajaks ega määratud passiivseiks kannatajajaks. Meid on kutsutud Jumalriigi kaastöölisteks, See, mis me teeme või tegemata jätame, kannab raskeid tagajärgi. Kirjasõna põhjal oleme kaasvastutavad ajaloo arengu eest.

Meie Kirik on universaalne kirik, millele ei saa tõmmata geograafilisi ega kronoloogilisi piire. Sellesse mahuvad kõik maad, rahvad ja sajandid. Kõigil neil on seal koht. Kuid igauhel neist on ka oma eriprobleemid ja nendest tingitud konkreetsed ülesanded.

Sünnikoha ja vanemate kaudu oleme meiegi asetatud kindladimensioonilisse keskonda. Kuigi me praegu võõrsil elame ja poliitiliselt võibolla juba uue kodumaa ühiskonda kuulume, ei kao meie sidemed Eestiga. Ja seda tõsiasi ei tohi me unustada. Kui tahame elada tõsiste kristlastena, siis peab meie uute kohustuste kõrval jääma püsima kestav mure Maarjamaa pärast. Neljas käsk „austa oma isa ja ema...“ on Jumalast, nagu teisedki käsud, ja maksab igal ajal ning igas olukorras. Tuletagu see meile alati meelde, et suurel arveteõendamise päeval tuleb meil ka Eestimaa nimel aru anda.

Meid on vähe. Pealegi oleme vaesed ja võimetud, laiali pillatud igasse maailmakaarde. Meid ei tunne keegi, meilt ei küsi keegi nõu, ja meid ei kutsu keegi midagi tegema. Maailma kriteeriumi kohaselt ei ole meist kahju ega kasu. Kuid Jumala mõõdud ei ole meie mõõdud.

Kui saatus meid on võimetusega lõonud, siis võibolla osalt selleks, et õpiksime endiseid väärtusi ümber hindama. Meie vanad toed ja vundamendid on juba korra purunenud, nüüd on võimalus ehitada uusi.

Mis sellest, et meid on arvuliselt nii vähe? Pühakirjas oleme juba ammu lugenud, et ühe Aabrahami usk pani aluse terve rahva tulevikule. Kristuse sõnadest teame veel, et kus kaks inimest on koos Lunastaja nimel, sinna tuleb ka Jumala elav vaim. Ja Vanast Testamendist mäletame imelikku juttu sellest, kuidas kümnestki õigest oleks jätkunud Soodoma ja Gomorra päästmiseks... Võibolla me ei ole veel kunagi nii tõsiselt nende lugude üle järele mõtelnud.

Kindel on, et Issand ei kaalu oma sõprade arvu, vaid nende hinge ja südant. Ainult Armastuses on Elu; tema määrab üksikinimese ja rahvaste saatus. Meilegi on Armastus ainus jõud, ainus vastuvõetav ja võimalik lahendus. Mida sügavamalt me armastame Jumalat — ja neid, keda Jumal armastab — seda paremini mõistame ajalugu, seda otsustavamalt võtame osa tema arengust, seda kindlamini aitame maad, mille saatus on meie hoolde antud.

Meid on vähe, kuid meid seob sama usk, sama lootus, ja sama armastus. Me kuulume kokku. Sellepärast peame ka moodustama ühe pere.

Olgu „Maarjamaa“ meile sidemeks ja toeks ühisel palveteel!

* *

Palve lugejaile

„Maarjamaa“ toimetus kogub andmeid põgenemisel või paguluses lahkunud kaasu-
suliste surma- ning viimse puhkepaiga üle. Palume kõiki neid kaasmaalasi, kes
võivad kasulikke teateid anda, selleks juurelisatud kaart täita! — Meie praeguse
laialipillatuse tõttu peame oletama, et toimetusel kasutadaolev nimekiri õige lünklik
on. Kellel on teada eesti katoliiklasi, kes „Maarjamaad“ ei ole saanud, või ka muid
asjast huvitatud isikuid, teatagu ka nende aadressid lahkesti toimetusele. — Kaas-
töö eest järgmisele numbrile, mille loodame Jumala abiga oktoobris välja saata,
oleks toimetus tänulik. Palume asjaosalisi ka märkida, mis nime all artikleid aval-
dada soovitakse. — Enne- ja sõjaaegseid Eesti katoliku koguduste liikmeid palume
veel oma toleaaegseid mälestusi ja muljeid kiriku elust kirja panna ja toimetusele
saata. — Kõik toimetusele saadetud materjalid hoitakse alal varguskindlas paigas;
edasiandmine toimub ainult asjaosaliste kirjaliku loaga.

Kirikursus katoliku usu üle

On kurb tõsiasi, et meil paguluses puudub senini hoopiski eestikeelne kirjandus
katoliku usu üle. Esijoones on sellest valusalt puudutatud need kaasmaalased, kes
on alles paguluses katoliku usku astunud. Kuid ka paljudel teistel eestlastel, kes on
alles välismaal esimest korda katoliiklasi kohanud või koguni katoliiklaste keskel
elavad, on tekkinud õigustatud huvi, selle suurima kristliku kirikuga lähemalt tutvuda.
„Maarjamaa“ toimetusel on kavatsus seda tühikut täita kokkuvõtliku kirikursuse näol.
Kursus, mis hõlmaks umbes 20 tundi-kirja, saadetakse kõigile soovijatele (ka mitte-
katoliiklastele!) tasuta kätte. — See kursus ei ole mõeldud propagandana, vaid on
puht-informatoorset laadi ega kohusta teiseusulisi lugejaid millekski; ka pole neil
karta soovimatut külastust katoliku vaimulike poolt. — Tellimiskaardid lisame „Maar-
jamaa“ järgmisele numbrile.

Lahkunud

1946. a. kevadel suri pärast rasket operatsiooni Dresdenis Hendrik MURDU (end,
nimi Moorson), kauaaegne Eesti Ajakirjanike Liidu esimees.

A. 1953 järgnes temale igavikku tema abikaasa Marta MURDU, kes suri ühes Mont-
pellier linna vanadekodus Lõuna- Prantsusmaal. Mõlematel oli suuri teeneid Tallinna
Peetri ja Pauli koguduse elus.

8. sept. 1960 suri Northeimis (Lääne-Saksas) prl. Elisabeth Traube.

Issand, anna neile igavene rahu!